

звітності ІСІ та підвищити її якість, вдосконалити систему розкриття інформації. ІСІ повинні постійно, хоча б раз на квартал, оприлюднювати результати своєї діяльності.

Анотація

Венчурні фонди є основними структурами у сфері інвестиційного бізнесу, оскільки їх кількість дорівнює 80% від усіх ІСІ. Вони є дуже важливим елементом сучасної економіки. Учасники ринку вважають венчурні фонди локомотивом інвестиційного бізнесу, який пов'язує реальний сектор вітчизняної економіки з фінансовим ринком.

Список використаних джерел:

1. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія. - К., КНЕУ, 2000, -172с.
2. Венчурное финансирование: теория и практика / Сост. докт. техн. наук Н. М. Фонштейн. М.: АНХ., 1999, с. 172-188.
3. Стан розвитку організаційних форм венчурного підприємництва і його інфраструктури в країнах світу та в Україні. Зінченко О.П., Ільчук В.П., Радзієвська Л.Ф., Євтушенко В.М. - К.: НДІСЕП, 2004.-80с.
4. Lerner J., Gompers P. *The Venture Capital Cycle*. 1999. Mit Pr

УДК 332.85 / 339.137.2

Саратов В.В.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується загостренням конкуренції за обмежені матеріальні, фінансові, трудові й інші ресурси. Сфера житлово-комунального господарства (ЖКГ) складає значиму частину економіки країни, тому зазначені проблеми в ній виявляються дуже гостро, і, крім того, мають свою специфіку, обумовлену особливостями діяльності підприємств ЖКГ.

Аналіз останніх досліджень. Теоретико-методичні і практичні проблеми розвитку конкуренції в економічному середовищі, окремих галузях економіки і комплексах розглянуті в працях відомих авторів, серед яких: Альберт М., Азоев Г.А., Котлер Ф., Латтман Ш., Маршалл А., Мескон М.Х., Портер М., Рикардо Д., Смит А., Хоскінг А. та інші [1-7]. Дія сучасних факторів розвитку економіки України вимагають логічного продовження цих досліджень. Необхідно, зокрема, виявити і обґрунтувати особливості конкуренції у сфері діяльності підприємств ЖКГ.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є дослідження особливостей конкуренції підприємств у сфері житлово-комунального господарства.

Виклад основного матеріалу. Традиційно конкуренція розуміється як зіткнення, суперництво між виробниками і продавцями товарів, у найбільш загальному випадку - між будь-якими економічними суб'єктами з метою одержання більш високих доходів, прибутку й інших вигод.

Представники класичної економічної школи (А.Смит, Д.Рикардо, А.Маршалл) характеризували конкуренцію як "невидиму руку" ринку. Відповідно до їх досліджень, ціни на ринку складаються тільки під впливом попиту та пропозиції в результаті конкурентної боротьби, що приводить до рівняння норми прибутку й оптимальному

розподілу праці і капіталу. Цей підхід розглядає конкуренцію як елемент ринкового механізму, що регулює попит, пропозиція і розподіл ресурсів.

Відповідно до іншого підходу, що представляє відомий дослідник М.Портер, конкуренція виступає як змагальність на ринку, суть якого показав. На думку М.Портеру, конкуренція в галузі, що лежить в основі економіки, простирається значно далі звичайного протистояння сторін в окремій галузі. У будь-якій галузі конкуренція визначається п'ятьма факторами.

1. Погрозою появи нових конкурентів, що привносять нові виробничі потужності, щоб здійснити переділ ринку і зайняти його частину.

2. Погрозою появи товарів (послуг) – заміників, що обмежують потенціал галузі і стримують ціни на ринку.

3. Ринкова влада постачальників, що характеризує здатність постачальників натискати на учасників галузі, збільшуючи ціни або знижуючи якість пропонованих ресурсів. Вплив постачальників "вичавлює" прибуток з галузі, не здатної справитися з підвищенням витрат при власних цінах.

4. Ринкова влада споживачів, що характеризує здатність споживачів натискати на учасників галузі, знижуючи ціни, вимагаючи вищої якості і "підбуренням" виробників до конкуренції.

5. Суперництво конкурентів однієї галузі між собою, де завдання фірми усіма силами домагатися вигідного положення.

Значення кожного з п'яти факторів змінюється від галузі до галузі і визначає, врешті-решт, їх прибутковість. Для виживання і розвитку фірмі необхідно ефективно протидіяти негативному впливу зазначених сил або використовувати їх сприятливий вплив.

Конкуренція зобов'язує господарюючих суб'єктів створювати конкурентоспроможний товар або надавати конкурентоспроможну послугу. Існує діалектичний зв'язок конкуренції і конкурентоспроможності – одне впливає з іншого. Природно, категорії "конкуренція" і "конкурентоспроможність" повинні відноситися до фіксованого періоду часу і конкретного ринку.

В даний час конкурентоспроможність є однією з найважливіших інтегральних характеристик, використовуваних для аналізу економічної ситуації як у цілому в народному господарстві України, так і в окремому господарюючому суб'єкті. Як правило, конкурентоспроможність застосовують як критерій оцінки ефективності економічної діяльності господарюючих суб'єктів.

ЖКГ – багатогалузеве господарство, що охоплює всі найважливіші сторони життя будь-якого населеного пункту, це галузь сфери послуг і найважливіша частина територіальної інфраструктури, що визначає умови життєдіяльності людини, комфортність його житла, його інженерний благоустрій, якість і надійність послуг, від яких залежить стан здоров'я.

ЖКГ включає два великих блоки: житлове господарство і комунальні підприємства.

Виробнича структура ЖКГ як галузь економіки складається з чотирьох підгалузей:

1. Житлове господарство;
2. Ресурсопостачання (тепло-, електро-, газо-, водопостачання і водовідведення);
3. Благоустрій (дорожньо-мостове господарство, озеленення, берегоукріплення, санітарне очищення, утилізація відходів);

4. Побутове обслуговування (лазньо-пральне господарство, готельне господарство, ритуальне обслуговування). Тому можливо виділення різних самостійних ринків або сегментів ринку житлово-комунальних послуг (ЖКП): ринок послуг житлового господарства, ринок послуг комунального господарства, у т.ч. ринок послуг водопровідно-каналізаційного господарства, ринок послуг теплопостачання, ринок послуг

благоустрою, ринок послуг газопостачання, ринок послуг комунально-побутового характеру.

ЖКП умовно можна розділити на послуги суспільного характеру, змішані послуги і послуги для приватного споживання.

Послуги суспільного характеру – послуги, спрямовані на задоволення потреб усього суспільства або більшої його частини (наприклад, розбивка й обслуговування паркових зон, реконструкція і підтримка в нормальному стані пам'яток історії й архітектури, утримання загальноміських транспортних комунікацій). Витрати на їх задоволення розподіляються на кожного члена суспільства.

Послуги змішаного характеру – це послуги, спрямовані на задоволення потреб щодо незначної по чисельності групи людей, об'єднаних загальним місцем проживання і відпочинку в межах житлової зони (під'їзд, житловий будинок, житловий квартал). Витрати на послуги змішаного характеру розподіляються між членами даної громади.

Приватні послуги – послуги, спрямовані на задоволення потреб людини (людей), об'єднаних загальним місцем проживання в рамках однієї квартири.

Розвиток конкуренції можливий лише на ринках послуг приватних і послуг змішаного характеру, у той час як для суспільних послуг державою повинні розроблятися механізми залучення інвесторів. У цілому розвиток конкуренції в ЖКГ визначається наступними факторами – особливостями господарства:

- багатогалузевий характер,
- висока залежність від "місцевих" умов,
- тісний зв'язок із промисловістю,
- особлива соціальна значимість, що підсилює необхідність державного регулювання і контролю з боку споживачів,
- поєднання великого і малого бізнесу,
- наявність природних монополій і галузей, у яких конкуренція потенційно можлива,
- різноманіття споживачів, що веде до необхідності їх сегментації.

Різностям впливу представлених вище факторів, веде до неможливості розвитку конкуренції в ЖКГ у класичному виді, це обумовлює необхідність активної участі органів влади в організації надання ЖКП населенню.

Необхідність формування в ЖКГ ринкових відносин, заснованих на конкуренції, була усвідомлена на державному рівні. Результатом цього з'явилося прийняття ряду найважливіших документів:

1. Закон України № 1869-IV від 24 червня 2004 року «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки» та затверджена ним «Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки».

2. Закон України №1875-IV від 24 червня 2004 року «Про житлово-комунальні послуги»

3. Житловий кодекс України [№ 5464-X від 30 червня 1983 року \(редакція від 01.07.2010 року\)](#).

Однак у ході реалізації прийнятих програмних документів, головні цілі реформування ЖКГ – підвищення якості і надійності надання ЖКП за рахунок розвитку конкурентних відносин у галузі – не були досягнуті. Подальші коректування обраного еволюційного курсу реформування відносин у ЖКГ пов'язані з формуванням ринку доступного житла. Таким чином, ринок ЖКГ підданий державному регулюванню, причому держава відіграє визначальну роль у його розвитку.

Сучасний стан ринку ЖКП характеризується приходом у ЖКГ малих підприємств, частка яких на ринку усе ще недостатня (у житлово-комунальному секторі приватний бізнес, у т.ч. малі підприємства, складає приблизно 16-18%). Найбільше часто малі підприємства, що діють у сфері ЖКП, спеціалізуються на капітальному ремонті. Розподіл

малих підприємств, що працюють у сфері ЖКП Севастополя, по видах діяльності виглядає в такий спосіб: капітальний ремонт – 43%, благоустрій - 26%, технічне обслуговування – 15%, інші роботи (вивіз ТПВ, дезінфекція, установка комп'ютерних систем) - 11%, охорона й обслуговування житлового фонду, установка систем відеоспостереження – 5 %. Іншою тенденцією ринку ЖКП виступає ріст вартості цих послуг. Хоча частка витрат на оплату ЖКП у загальних витратах домогосподарств за період 2002-2009 рр. скоротилася з 10,5 до 9,4 %, фінансове положення підприємств ЖКГ можна охарактеризувати як критичне. У 2010 р. рентабельність (збитковість) підприємств ЖКГ становила -21,4% [8].

Таким чином, незважаючи на проведені державою програми, досягти якісних зрушень у розвитку ЖКГ не вдалося. Найважливішою причиною цього є використання дуже обмеженого набору моделей функціонування ЖКГ, причому переважає модель функціонування ЖКГ із домінуючою роллю держави, тоді як такі моделі як оренда, концесія (з різною часткою самостійності інвесторів), і інші форми приватно-державного партнерства практично не одержали поширення. Розвиток альтернативних моделей функціонування ЖКГ саме і передбачає конкурс між різними операторами, інвесторами, що, в остаточному підсумку, як свідчить закордонний досвід, сприяє розвитку конкуренції в господарстві і веде до поліпшення обслуговування населення і підвищення якості ЖКП. Зазначені моделі функціонування комунального комплексу відрізняються не тільки правами власності і концепціями управління комунальною інфраструктурою, але і технологіями залучення інвестицій, це має особливе значення для українських умов. Джерелами інвестицій можуть виступати держава, споживач, що оплачує комунальні послуги, або приватні інвестиції, або інвестиції комунальних компаній, що створюють і модернізують об'єкти комунального комплексу з власних або залучених позабюджетних засобів.

Висновки. Реалізація різних моделей функціонування ЖКГ в умовах України дозволить більш повно враховувати особливості надання ЖКП, створить передумови для активізації процесів реконструкції і модернізації існуючого фонду, буде сприяти економії ресурсів суспільства.

Анотація

Розглядаються особливості житлово-комунального господарства України, що здійснюють визначальний вплив на розвиток конкуренції в ЖКГ. Відбито хід реформи ЖКГ, сучасний стан ринку житлово-комунальних послуг, а також обґрунтовується необхідність реалізації різних моделей функціонування ЖКГ із метою розвитку конкуренції на ринку.

Ключові слова: ЖКГ, конкуренція, ринок житлово-комунальних послуг, моделі функціонування ЖКГ.

Аннотация.

Рассматриваются особенности жилищно-коммунального хозяйства Украины, которые имеют определяющее влияние на развитие конкуренции в ЖКХ. Отражен ход реформы ЖКХ, современное состояние рынка жилищно-коммунальных услуг, а также обосновывается необходимость реализации разных моделей функционирования ЖКХ с целью развития конкуренции на рынке.

Ключевые слова: ЖКХ, конкуренция, рынок жилищно-коммунальных услуг, модели функционирования ЖКХ.

The Abstract.

They Are Considered particularities housing-public facilities of the Ukraine, which have defining influence upon development of the competitions in housing-public facilities. The Reflected move of the reform housing-public facilities, modern state of business housing-public

utility, as well as is motivated need to realization of the different models of the operation housing-public facilities for the reason developments of the competitions on the market.

The Keywords: housing-public facilities, competition, the market housing-public utilities, models of the operation housing-public facilities.

Список використаних джерел:

1. Азоев Г. А. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. - М.: Центр экономики и маркетинга. - 1996.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга. М.: Прогресс, 1993.
3. Латтман Ш. Стратегия и политика предприятия // Проблемы теории и практики управления. - 1995. - № 5.
4. Мескон М.Х., Альберт М. Основы менеджмента. М: Высшая школа, 1988.
5. Портер М. Конкуренция: Пер. с англ.: Учеб. пособие. М.: Изд. дом "Вильямс", 2000.
6. Хоскинг А., Курс предпринимательства: практическое пособие. М.: Международные отношения, 1993.
7. Экономическая теория /Под ред. В.Д. Камаева. М.: Владос, 1998.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України – режим доступу - <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК: 338.431

Лагодієнко В.В.

СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАСОБІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Стан забезпечення основними виробничими засобами є найважливішим елементом, який характеризує виробничі можливості підприємства. Адміністрація підприємств повинна постійно контролювати стан основних засобів і вживати всіх необхідних заходів щодо своєчасного й достатнього оновлення виробничого обладнання і техніки підприємства.

Стан вивчення проблеми. Оновлення матеріально-технічної бази підприємства, його основних засобів є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних учених таких як: П.О. Антонюк, В.Г. Більський, О.А. Бондаренко, О.В. Дорофієва, О.О. Зеленська, С.М. Зеленський, С.М. Кір'ян, В.В. Лагодієнко, Г.М. Підлицеський, М.П. Побутко, О.В. Приліпка, П.Т. Саблук, І.І. Червен, В.Б. Шкляр та інші. Проте помітна кількість питань пов'язаних з вдосконаленням матеріально-технічного забезпечення на регіональному рівні поки що залишається не до кінця вирішеними. Саме це і визначило вибір теми даної статті.

Мета дослідження. Метою є обґрунтування теоретико-методологічних засад і концептуальних підходів щодо розробки напрямів оновлення основних виробничих засобів аграрних підприємств. Це передбачає вивчення стану та розробку шляхів оновлення основних виробничих засобів аграрних підприємств Миколаївської області, розробку пропозицій щодо покращення ситуації.

Результати досліджень. Ступінь оновлення основних виробничих засобів є одним з найважливіших показників, що характеризують загальний стан забезпечення підприємства основними засобами, тому продовжуючи аналіз, необхідно розглянути, як